

АТОМНИК України

№17 (908) 26 квітня 2018 року

Заснована 1 грудня 2000 року

ГАЗЕТА ПРОФЕСІЙНОЇ СПІЛКИ

ПРАЦІВНИКІВ АТОМНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ ТА ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ

26 КВІТНЯ — МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ЧОРНОБИЛЯ

Не залишили пости, мужньо стояли у герці Пам'ятник їм вознести треба у кожному серці

Ці слова викарбувані на пам'ятному знакові старшому оператору головного циркуляційного насоса 4-го енергоблока реакторного цеху Чорнобильської АЕС Валерію Ходимчуку, який трагічно загинув у ніч на 26 квітня 1986 року. ЧАЕС назавжди стала його могилою. Спроби персоналу атомної електростанції знайти тіло колеги не увінчалися успіхом. Пошуки були припинені, бо радіація зашкалювала. За пропозицією колективу ЧАЕС на стіні, що з'єднує 3-й і 4-й енергоблоки, наприкінці 80-х років і було встановлено пам'ятний знак.

«Це пам'ять не лише про конкретну людину — Валерія Ходимчука, який загинув у перші хвилини катастрофи, а й усіх тих героїв, які відвернули лихо планетарного масштабу ціною власного життя. Тільки з квітня по серпень 1986 року у 6-й клініці Москви померло 30 ліквідаторів аварії, — каже співробітник відділу міжнародного співробітництва та інформації ЧАЕС Станіслав Шекстелю, який супроводжував журналістів під час прес-туру до зони відчуження напередодні 32-ї роковини аварії на Чорнобильській АЕС. — Це

пам'ять про весь персонал, який перебував у епіцентрі страшних подій, залишався на робочих місцях і виконував завдання».

Під час прес-туру було проведено брифінг за участю голови Державного агентства України з управління зоною відчуження Віталія Петрука, заступника генерального директора ДСП «Чорнобильська АЕС» Валерія Сейди, в.о. директора Чорнобильського радіаційно-екологічного біосферного заповідника Тараса Мельничука і керівника відділу екології флори та фауни цього заповідника Дениса Вишневецького. Представники ЗМІ відвідали центральний щит управління (ЦЩУ-1) — місце управління відкритим розподільчим пристроєм та робоче місце начальника зміни станції, блочний щит управління 3-го блока (БЩУ-3), звідки здійснювалося управління всіма основними технологічними процесами під час роботи реактора.

(Детальнішу інформацію про життєдіяльність зони відчуження та роботу ЧАЕС буде опубліковано).

Людмила ГАП'ЮК,
Микола ВАРЧИН

ЗОНА ВІДЧУЖЕННЯ — ТЕРИТОРІЯ ЗМІН І МОЖЛИВОСТЕЙ

У зоні відчуження виробничо-господарську діяльність здійснюють 12 державних підприємств, які належать до сфери управління Державного агентства України з управління зоною відчуження, на дев'ять з них є первинні профспілкові організації Професійної спілки працівників атомної енергетики та промисловості України.

У громадськості України більше на слуху так звані брендові державні підприємства, такі, як ДСП ЧАЕС, Державна корпорація «УкрДО «Радон». До них прикута увага засобів масової інформації, прокладені туристичні маршрути. Вони не обділені увагою високопосадовців під час приїзду до зони відчуження як у виробничих справах, так і з нагоди державних свят та днів пам'яті про Чорнобильську катастрофу.

Робота ж підприємств основного циклу діяльності, яку вони виконують для забезпечення бар'єрної функції зони відчуження, а це й здійснення радіаційно-екологічного моніторингу, радіаційно-дозиметричного контролю, водоохоронної діяльності, поводження з радіоактивними відходами; збереження, відтворення та раціонального використання існуючих природних комплексів, забезпечення вищезазначених робіт тощо, недостатньо висвітлюється у засобах масової інформації. Крім стислих офіційних повідомлень, розміщених на Web-сайтах державних установ та підприємств, детально ознайомитися з життям підприємства, його трудовим колективом практично неможливо.

Діяльності таких підприємств, ознайомленню спільноти з роботами, які здійснюються у зоні відчуження, трудовими колективами і присвячується цикл статей на шпальтах газети «Атомник України» під рубрикою «Зона відчуження — територія змін і можливостей».

Перше знайомство розпочинають з діяльності Державного спеціалізованого підприємства «Екоцентр» (ДСП «Екоцентр»).

Про підприємство, його трудовий колектив розповідають Кіреєв С.І., генеральний директор, головний інженер М.Г. Євсієнко та старший майстер цеху радіаційного контролю, голова ППО підприємства М.С. Джолла.

Кіреєв С.І., генеральний директор ДСП «Екоцентр»:

— Згідно з «Правилами радіаційної безпеки при проведенні робіт у зоні відчуження і зоні безумовного

(обов'язкового) відселення», ДСП «Екоцентр» є підприємством основного циклу діяльності з виконання державних програм з підтримки бар'єрної функції зони відчуження і зони безумовного (обов'язкового) відселення (ЗВІЗБ(О)В) та мінімізації впливу забруднених територій на населення, шляхом здійснення радіаційно-екологічного моніторингу, радіаційно-дозиметричного контролю, водоохоронних заходів.

Підприємство має понад 30-літню історію, протягом якої декілька разів реформувалося, але зберегло основні види діяльності, ма-

теріально-технічну базу, фаховий потенціал і, більше того, перспективно розвивається.

У жовтні 1986 року для забезпечення виконання заходів щодо радіаційного захисту персоналу і населення після аварії на ЧАЕС було створено виробниче об'єднання «Комбінат», до складу якого увійшло Управління дозиметричного контролю (УДК).

У 1990 році на базі згаданого об'єднання було створено науково-виробниче об'єднання «Прип'ять» (НВО «Прип'ять»). Окрім УДК, сюди увійшов і науково-технічний центр (НТЦ).

Генеральний директор ДСП «Екоцентр» — КІРЕЄВ С. І.

Потім у 1996 році зі складу НВО «Прип'ять» були виділені УДК та НТЦ і на їх базі створені два окремих підприємства, а саме — Державне науково-виробниче підприємство регіонального моніторингу навколишнього середовища і дозиметричного контролю «РАДЕК» (ДНВП РАДЕК) та Державне підприємство «Чорнобильський науково-технічний центр міжнародних досліджень» (ДП «ЧОНЦМД») відповідно.

У 2000 році за наказом МНС України на базі цих підприємств було створено Державне спеціалізоване науково-виробниче підприємство «Чорнобильський радіоекологічний центр» (ДСНВП «Екоцентр»), яке згодом, згідно з наказом

Співробітники відділу контролю навколишнього середовища на польових навчаннях

того ж МНС від 09.12.2010 року №1086, було приєднано до складу ДСП «Чорнобильський спецкомбінат» як вимірювальний комплекс радіаційно-екологічного моніторингу та радіаційно-дозиметричного контролю «Екоцентр».

Після чергової реорганізації підприємств зони відчуження структурні підрозділи, а саме: вимірювальний центр радіаційно-екологічного моніторингу та радіаційно-дозиметричного контролю «Екоцентр» (ВЦ РЕМ РДК «Екоцентр») і відділення експлуатації водоохоронних споруд та систем (ВЕВСС) вимірювальний комплекс був виділений зі складу ДСП «Чорнобильський спецкомбінат» на набув статусу юридичної особи вже як ДСП «Екоцентр», заснований на державній власності та безпосередньо підпорядкований ДАЗВ України.

ДСП «Екоцентр» (включаючи своїх історичних і юридичних попередників ДП «ЧОНЦМД» і ДНВП РАДЕК) широко відоме в Україні і за кордоном своїми роботами у сфері забезпечення радіаційної і радіоекологічної безпеки в зоні відчуження, а також участю в науково-дослідних роботах (включаючи міжнародні проекти) у цій сфері.

Дозиметрист Григорій ГРОМАДСЬКИЙ

Одним із пріоритетних напрямів діяльності підприємства є наукові дослідження, які проводяться в галузі радіоекології, радіаційної безпеки, екології лісових, наземних та водних екосистем, розробки методик лабораторних визначень вмісту радіонуклідів, виконання науково-дослідних робіт з прогнозування, попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій; розробка та апробація заходів щодо реабілітації території зони відчуження; проведення наукових досліджень щодо вивчення та зменшення негативних екологічних наслідків Чорнобильської катастрофи.

(Продовження на 2-й стор.)

Колектив ДСП «Екоцентр»

У сфері впливу Атомпрофспілки перебувають підприємства Міненерговугілля України, Мінприроди, Мінохорони здоров'я України тощо <http://www.atomprofspilka.info>

ЗА ІНІЦІАТИВОЮ ФПУ

«Про День професійних спілок України»

Кабінет Міністрів України підтримав ініціативу президії Федерації професійних спілок України щодо встановлення в Україні Дня професійних спілок України, який відзначатиметься щорічно у другу неділю жовтня.

Підписання Президентом України відповідного Указу сприятиме визнанню важливої ролі професійних спілок та їхніх об'єднань у формуванні громадянського суспільства.

Питання про встановлення і відзначення в Україні Дня професійних спілок України було порушено представниками профспілок та їхніх організацій на Міжнародній науково-практичній конференції 09.11.2017 «Історія зародження і розвиток профспілкового руху в Україні» з нагоди відзначення 200-річчя з дня створення у листопаді 1817 року в м. Львів першої профспілкової організації на українських землях.

За підсумками роботи конференції учасники схвалили резолюцію, згідно з якою рекомендовано виборним органам та керівництву Федерації профспілок України звернутися до органів державної влади щодо встановлення і відзначення в Україні Дня професійних спілок України.

З метою визнання важливої ролі профспілкових організацій та їхніх об'єднань у формуванні громадянського суспільства Міністерством розроблено проект указу Президента України «Про День професійних спілок України», яким пропонується установити в Україні День професійних спілок України, який відзначати щорічно у другу неділю жовтня.

Реалізація зазначеного акта не потребуватиме ні додаткових видатків з Державного бюджету України та місцевих бюджетів, ні встановлення додаткового вихідного дня.

ОФІЦІЙНО

Представник Атомпрофспілки України — у складі Громадської ради при Держпраці

Відповідно до наказу Державної служби України з питань праці від 13 квітня 2018 року №42 з метою забезпечення відкритості у діяльності Держпраці, врахування громадської думки під час підготовки та організації виконання її рішень затверджено склад Громадської ради при Державній службі України з питань праці у кількості 35 осіб. Фахівець відділу колективно-договірної та правової роботи Атомпрофспілки України Сіпес Валерій Іванович також є учасником Громадської ради при Держпраці.

МІЖНАРОДНА ПРОФСПІЛКОВА ЄДНІСТЬ І ПОЗИЦІЯ

Вимушена реакція влади краща за її повну відсутність

26–27 квітня 2018 року у Женеві відбудеться засідання Виконавчого комітету Глобального Союзу IndustriALL, у якому бере участь Голова Атомпрофспілки України Валерій Матов як член Виконкому.

На засіданні буде обговорено низку головних питань порядку денного, у тому числі розглядатиметься передкризова ситуація в атомно-енергетичному комплексі України й у зв'язку з цим попереджувальна акція протесту українських ядерників, яка пройшла 12 квітня у містах розташування атомних об'єктів.

За підсумками засідання Виконкомом очікується звернення Генерального секретаря Глобального профоб'єднання Вальтера Санчеса до Президента і Прем'єр-міністра України з вимогою, щоб влада розпочала цивілізований соціальний діалог з Атомпрофспілкою України щодо термінового врегулювання проблемних питань базової галузі економіки держави.

Пану Валерію МАТОВУ Президенту Атомпрофспілки Брюссель, 24 квітня 2018 року

Шановний Валерію!

У відповідь на Ваш лист від 17 квітня висловлюю нашу підтримку та солідарність у вашій нинішній кампанії щодо оплати праці, тарифів та фінансування ядерного сектору в Україні. Дуже вражає бачити мобілізацію 12000 працівників підприємств атомної енергетики та промисловості по всій країні в попереджувальних акціях протесту, що транслюють ключові ідеї Атомпрофспілки.

Ми розуміємо, що недостатнє фінансування галузі та дії регулятора щодо тарифів створюють серйозні проблеми для ядерного сектору. Це призводить до тиску на заробітну плату та труднощі при наборі та утриманні кваліфікованого персоналу.

Ми підтримуємо ваші вимоги щодо Уряду, який має сформулювати чітке державне бачення щодо національного планування розвитку ядерної енергетики та промисловості. Уряд повинен вказати, яким чином передбачається фінансувати сектор, а також вирішувати проблему погашення боргів перед ДП НАЕК «Енергоатом». Профспілки повинні відігравати значущу роль у розробці цього плану.

Ми також повністю підтримуємо Ваші заклики до національного регулятора прийняти адекватний тариф на електроенергію та підвищити оплату праці працівників, перейти до європейських соціальних стандартів у ядерному секторі.

Ми дуже сподіваємося, що Прем'єр-міністр та Уряд відгукнуться на Ваші вимоги протягом одного місяця. Якщо Ви не отримуєте відповіді, ми підтримуємо ваші плани щодо подальших акцій протесту.

З повагою і солідарною підтримкою
Ян Вільям Гудріан,
Генеральний секретар EPSU

Роботодавці в Молдове создають карманні профсоюзи

Об очень опасной тенденции рассказал председатель Национальной конфедерации профсоюзов Молдовы Олег Будза, выступая на совете Всеобщей конфедерации профсоюзов (ВКП).

— Некоторые наши работодатели начали создавать при себе «карманные» профсоюзы: шеф говорит — профсоюз делает. Очень опасная тенденция. Нам надо остановить этот деструктивный процесс. По словам Будзы, одна из главных проблем для профсоюзов Молдовы сейчас — нехватка квалифицированных рабочих кадров и, соответственно, уменьшение числа членов профсоюзов.

— Почему люди уезжают? В Румынии подняли зарплату учителям и медперсоналу. Медсестра получает 500 евро, врач — 2000 евро. Пошел отток наших специалистов, они просто уезжают. Рост ВВП в 4% позволяет поднять зарплату в первую очередь бюджетникам. Также нужно возрождать систему профтехобразования, — сказал Будза.

26 КВІТНЯ — МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ЧОРНОБИЛЯ

ЗОНА ВІДЧУЖЕННЯ — ТЕРИТОРІЯ ЗМІН І МОЖЛИВОСТЕЙ

(Продовження. Початок на 1-й стор.)

Результати наукових досліджень, розробок і випробувань знайшли своє практичне втілення у монографіях, науково-практичних посібниках, наукових статтях, коментарях до законів України, які стосуються території ЗВ, проектах нормативно-правових актів, гігієнічних нормативів та лікувально-профілактичних заходів щодо зниження негативних наслідків радіаційного опромінення, висновках, рекомендаціях, методологіях, картографічному матеріалі, електронних баз даних тощо.

За час свого існування ДСП «Екоцентр» став широко відомим та популярним не лише в Україні, а й далеко за її межами. З моменту створення підприємство бере активну участь в організації і здійсненні досліджень згідно з програмами міжнародного співробітництва в ЗВ, за якими виконуються проекти міжнародної технічної допомоги МАГАТЕ, Європейської комісії та уряду Японії. У рамках проектів міжнародної технічної допомоги модернізовані та створені автоматизовані системи радіаційного контролю (АСРК), до яких належать: АСКРС «SkyLink», інтегрована система радіаційного контролю за переміщенням транспорту та вантажів на КДП зони відчуження (СІД) і комплексна система радіаційного моніторингу та раннього попередження (СРП). У складі підприємства створена і функціонує центральною ана-

літична лабораторія ІІ класу, призначена для характеристики РАВ, які будуть надходити на захоронення у ЗВ. З 2017 року ДСП «Екоцентр» бере активну участь у реалізації українсько-японського проекту «Покращення радіаційного контролю навколишнього середовища та законодавчої бази в Україні для екологічної реабілітації радіоактивно забруднених територій» (SATREPS). Виконання цього проекту дозволить покращити технічне оснащення системи радіаційного моніторингу радіоактивно забруднених територій, отримати нові знання про довгострокову поведінку радіонуклідів у навколишньому середовищі та використати отриманий досвід у подоланні наслідків радіоактивного забруднення.

Фахівці підприємства відвідують зарубіжні профільні установи для обміну досвідом, підвищення кваліфікації та для участі в конференціях, нарадах з доповідями про результати власних робіт та досліджень.

Неможливо не зупинитися перед проблемами, які постають перед підприємством.

Як і всі підприємства зони відчуження, які частково фінансуються з бюджету України, підприємство має свої проблеми, а це:

— недостатнє бюджетне фінансування виробничо-господарської діяльності, що не дозволяє провести переозброєння мережі РЕМ та оновити парк дозиметричних та радіометричних приладів та обладнання підприємства; обладнання застарі-

Керівництво та співробітники інформаційного науково-аналітичного відділу за обговоренням Методики та результатів вимірювань під час атестації робочих місць

Стажування фахівців з Таджикистану (на відборі проб донних відкладень разом зі співробітником ІНАВ ДЕМ'ЯНОВИЧЕМ В.О.)

лий парк автотракторної та спеціальної техніки; пошити систему РДК шляхом повної комплектації КДП обладнанням для контролю транспорту і вантажів; модернізувати автозаправну станцію; здійснити заходи теплоенергозберігання тощо;

— дефіцит фахівців певної спеціалізації (фізиків, хіміків тощо), пов'язаний у тому числі з низьким рівнем заробітної плати на підприємстві.
Проте підприємство успішно справляється з покладами на нього завданнями та використовує всі можливості для підвищення його потенціалу.
(Закінчення буде)

Неперегорнута сторінка Чорнобиля

Понад три десятки літ минуло з дня ядерної катастрофи, яка прогриміла в Україні, але лишила свій слід на карті всього світу. За ці роки спільно з іншими країнами ми міжнародними організаціями провели значна робота у сфері модернізації систем захисту та обладнання атомних станцій.

Старший інспектор групи нагляду за технічною безпекою ВП РАЕС Степан Петрович Бутмерчук протягом 20 років був учасником ліквідації Чорнобильської аварії. Він поділився спогадами про той період життя.

— 29 квітня 1986 року з Києва до Західно-Українського монтажного управління ВАТ ПТЕМ, де на той час я працював дозиметристом, надійшло повідомлення з проханням відправити на ЧАЕС автомобільний кран разом зі спеціалістом. Саме той від нашого організації на ліквідацію виїхала перша машина.

У ніч з 8-го на 9-те травня монтажним управлінням було проведено оперативну нараду за участю всіх начальників цехів та відділів. Стояло завдання підготувати 70 монтажників для від'їзду до Чорнобиля. До 10-ї години ранку всі були зібрані. Ми організували

транспорт, інструмент, необхідне обладнання, провели інструктаж. Люди були налаштовані на цю поїздку, хоча масштабів аварії ніхто з них не усвідлював. За кілька годин надійшло ще одне повідомлення, де йшлося про те, що на ліквідацію потрібно лише 40 спеціалістів. Були відібрані кращі. Першими поїхали монтажники, зварювальники, дозиметристи. Досі пам'ятаю цих хлопців, на жаль, багатьох з них сьогодні вже немає з нами.

Вперше на Чорнобильській АЕС я потрапив через рік після трагедії, у жовтні 1987 року. Готували енергоблок №3 до пуску. Як дивно не звучало б, але під час того як ліквідатори працювали над усуненням наслідків аварії на блоці №4, ми вели серйозну роботу, аби пустити енергоблок №3 в експлуатацію, який фактично знаходився через стінку від зруйнованого. Пізніше, у

1995 році, я повернувся в Чорнобиль для проведення робіт, спрямованих на продовження експлуатації енергоблока №3. Тоді було зроблено чимало, як у частині ремонту, так і в модернізації. Проте подальші події відбулися за іншим сценарієм. Згідно з рішенням Кабінету Міністрів України енергоблок №3 Чорнобильської АЕС був зупинений 15 грудня 2000 року, а станцію закрили.

Найважчими, особисто для мене, виявилися 2004–2006 роки. Нашій організації доручили укріплення західної сторони зруйнованого блоку, яка на той час була захищена тонким листом металу. Завдання це було не з простих через складність виконувати роботи на висоті 63 метрів — переносили навантаження з хребтових балок «саркофагу» на нові опорні конструкції й монтували демпферні опори в західну стіну аварійного блоку. Поряд знаходився склад, де зберігалися бури, якими

робили свердловини у зоні пошкодженого реактора для взяття проб. Коли почали демонтувати ті шовхаща, то радіаційний фон там був надзвичайно високим.

Підготовка персоналу до виконання будівельних робіт на Чорнобильській АЕС була досить серйозна. Крім медичного огляду у Національному науковому центрі радіаційної медицини НАМН України, який включав у себе 25 спеціальних обстежень, майбутні робітники отримували допуск до виконання робіт, оформляли пропуск, а вже після цього у місті Славутичі проходили 10-денний курс навчання з безпечних методів роботи.

Щоцвертега на ЧАЕС проводився штаб, де обговорювали процес виконання робіт, їх терміни та приймали важливі рішення.

Наприкінці 2006 року ми закінчили зводити укріплюючі конструкції й розпочався процес будівництва безпечного конфайнменту. Це багатифункціональний комплекс, мета якого перетворити об'єкт «Укриття» (по-іншому «саркофаг») 4-го блоку ЧАЕС) на екологічно безпечну систему. Це довготривалий проект і, на мою думку, минуть ще довгі роки до повного його завершення.

Навіть через більш ніж 30 років після аварії процес ліквідації досі триває. Спеціалісти усього світу продовжують працювати над удосконаленням культури безпеки у сфері атомної енергетики та запроваджувати нові технології експлуатації атомних станцій. Важливо усвідомлювати нам усім, що безпосередньо відповідальність за безпеку несемо ми — працівники АЕС.

Степан БУТМЕРЧУК (перший — ліворуч) разом з новоприбулими монтажниками на тлі блоку №4 ЧАЕС (2006 рік)

Меморіальний знак чорнобильцям у м. Вараш

Тетяна АРСЕНТЬЄВА

26 КВІТНЯ — МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ЧОРНОБИЛЯ

Ликвидаторам водку не давали, зато черная икра стояла на каждом столе

Черная икра, консервы из красной рыбы, чернослив, шпроты, гречка — о таких продуктах в конце 80-х рядовые советские граждане могли только мечтать. Даже на праздничном столе они появлялись не в каждом доме, а в меню ликвидаторов аварии на Чернобыльской АЭС были ежедневно. О том, что в 1986 году людей, которые вели борьбу с вышедшим из-под контроля мирным атомом, кормили отлично, не понаслышке знает Надежда Щербула, повар-бригадир столовой «Центральная». Подробности организации общепита в центрах, где дислоцировались ликвидаторы, она поделилась с читателями газеты.

возможность выбраться домой.

В длительную командировку в Чернобыль Надежда поехала в числе первых. На сборы ей дали всего сутки, поэтому о том, что работает за сотни километров от родного дома, Надя сообщила родителям уже в письме. Вопрос — ехать или нет, не стоял. Сознание советских граждан было таким, что отказываться от подобных предложений, которые иногда звучали в безапелляционном тоне, не приходило и в голову. Поэтому, когда уполномоченные люди пришли в столовую Ольховской шахты и спросили, кто может поехать в зону ликвидации аварии на Чернобыльской АЭС, 20-летняя Надежда не раздумывая ответила утвердительно. Правда, ее заверили, что командировка будет недолгой, а на самом деле она продлилась три месяца.

Вместе с Надеждой Щербулой из Желтых Вод на работу в зону ликвидации аварии на Чернобыльской АЭС поехали еще четыре девушки. Надю с подругами определили в центр «Голубые озера». Дислоцировался он на базе заброшенного пионерского лагеря. Увидев «нежилюю» столовую, девушки ужаснулись. Уж никак они не ожидали, что первые дни напролет им придется все чистить и мыть, чтобы привести помещение в нормальное состояние. «В самом начале было

очень тяжело, работали практически круглосуточно с небольшим перерывом на сон, — вспоминает Надежда Васильевна. — Удивило еще и то, что у нас сразу не было ни завпроездов, ни директора столовой, мы сами организовались, распределили обязанности и приступили к работе, во всем друг другу помогали. Поддерживал нас и словом, и делом начальник нашего центра, он был значительно старше и относился к нам по-отечески. Сразу предупредил, что в лес ходить нельзя, тем более собирать там грибы-ягоды, провел с нами содержательную беседу, и только тогда мы поняли, насколько все серьезно».

Вначале девушки работали воятером, а кормили более тысячи ликвидаторов в день. Работа столовой напоминала конвейер — одни рабочие уходили, другие приходили. Часто повара в термосах возили обеды непосредственно в зону ликвидации аварии. На КПД дозиметристы проводили замеры, девушки передевали в спецодежду, возвращаясь в лагерь, проходили такую же процедуру. Когда приехали «пополнение», еще пять человек из Желтых Вод, стало легче. Повара разделились на две смены: когда одна работала, вторая — отдыхала. Только тогда появилась

Снабжение столовой продуктами питания было отличным. Надежда и сегодня с улыбкой вспоминает свой первый визит в холодильную камеру, где штабелями лежали замороженные туши говядины: «Такого я еще никогда не видела, поскольку к нам в столовую на шахте «Ольховская» мясо приходило в виде полуфабрикатов, а тут — целая туша. Мы не могли ее даже с места сдвинуть, спасибо ребятам, они нам помогли переносить туши. Вот так и приспособились: с вечера перемещали тушу в мясной заготовительный цех, а утром становились на разделку мяса». И все это делали хрупкие девушки!

На вопрос, что еще запомнилось, Надежда Васильевна говорит, что интересно было наблюдать за некоторыми ребятами, которые впервые в Чернобыле увидели черную икру, она просто стояла на столах. Парни не знали, как и с чем ее есть. А вот миф о том, что ликвидаторам давали водку, как защиту от радиации, Надежда Васильевна не подтвердила. Говорит, что иногда получали только красное вино, которое

добавляли в мясные блюда. Да и как это может быть правдой, если в то время в стране действовал «сухой закон»? А вот меню в столовой было разнообразным и сбалансированным, поскольку ответственные за операцию по борьбе с последствиями атомной катастрофы понимали, в каких опасных условиях приходится работать людям. Хотя сами ликвидаторы о величине опасности могли только догадываться, но на это не было времени, нужно было выполнять поставленную родную задачу. Вот несколько фактов, говорящих сами за себя. Спецковку не стирали даже работники столовой, которых десятки километров отделили от места аварии. Ипользованную раз спецдежду попросту выбрасывали, и каждый день Надежда с коллегами получала новую — белые хлопчатобумажные брюки, рубашку и шапочку. На входе в столовую стоял дозиметрист, который с помощью прибора обследовал каждого входящего в зал. У всех ликвидаторов в нагрудном кармане был индивидуальный дозиметр.

После окончания не обычной командировки Надежде выдали карточку учета дозы облучения. Московские специалисты сказали, что результат превышает норму, а вот дома врачи на этом пункте внимание уже не акцентировали. В том же

1986 году Надежде Щербуле дали бесплатную путевку в здравницу Кавказа. Потом было еще пару путевок на санаторно-курортное лечение, а с распадом Союза внимание государства к ликвидаторам последствий аварии на ЧАЭС стало угасать. Сегодня Надежда Васильевна тоже ездит оздоравливаться в санатории, но уже по профсоюзной путевке и за свой счет.

Месяца, проведенные в опасной зоне, наша героиня считает хорошей страницей в своей биографии. Говорит, что та работа закалила характер, и из Чернобыля вернулась уже совсем другая Надежда. С подругами, с которыми вместе работала, до сих пор поддерживает теплые отношения — две из них живут в Желтых Водах (одна даже стала кумой), две другие женщины — в Молдове и России.

Сегодня Надежда Васильевна работает поваром-бригадиром в столовой «Центральная», она счастливая мама и молодая бабушка. Все свое свободное время посвящает семье, любимой собаке и работе на даче. В этом и есть ее женское счастье.

Татьяна КОРСУНОВСКАЯ
Фото из семейного альбома Н. ЩЕРБУЛЫ
Фото в Чернобыле — 1986 год. Центр «Голубые озера». Н. Щербула во втором ряду слева.

Факты про радиацию, что вызывают удивления

Большинство людей погодится с тем, что радиация небезопасна. Проте навколо цього явища існує безліч забобонів. Насправді кожен з нас буквально купається у випромінюванні.

- Зокрема, на борту атомного підводного човна фонові радіація менше, ніж на суші.

- При будівництві Центрального вокзалу Нью-Йорка було використано велику кількість граніту. З цієї причини рівень радіації там дуже високий і перевищує норми, допустимі на атомних електростанціях.

- У чорнобильській зоні ростуть гриби під назвою Струтосoccus neofortmans, які чудово себе почувають під впливом випромінювання.

- Середній курець протягом року отримує дозу випромінювання, близьку до 300 рентгенівських процедур. Це пов'язано з тим, що в димі присутні радіоактивні ізотопи.

- 24 грудня 2004 року Земля потрапила під найсильніший в історії викид радіації. Цей викид прийшовся від нейтронної зірки, що знаходиться за 50 тисяч світлових років від нашої планети.

- Заплющуючи очі, астронавти інді бачать яскраві спалахи. Вони викликані космічним випромінюванням, що потрапляє на сітківку.

- Пілоти і стюардеси за рік отримують більшу дозу випромінювання, ніж працівники АЕС, тому вони офіційно класифікуються як такі, що «працюють в умовах радіації».

- Радій, відкритий Марією Кюрі, спочатку використовували скрізь — від зубної пасти до цукерок. Природно, це призвело до проблем зі здоров'ям.

- Люди, які живуть поряд з вугільними електростанціями, отримують більшу дозу випромінювання, ніж ті, хто живе поряд з АЕС.

- Американські прапори на Місяці повністю вицвіли через сонячну радіацію.

- Висаджені в Чорнобильській зоні соєві боби розвинули антирадіаційний захист. Це відкриття може стати у пригоді людям.

- Після вивчення життя навколо Чорнобиля та інших зон атомних катастроф з'ясувалося, що деякі види вижили завдяки генетичним мутаціям, що сталися під впливом радіації.

- Виявилось, що людина випромінює більше радіації, ніж її стільниковий телефон.

- Промислові відходи, що містять миш'як, шкідливіші за аналогічну кількість ядерних відходів.

ПРОФСПІЛКА — УЧАСНИК УСІХ СФЕР ЖИТТЯ ТРУДОВОГО КОЛЕКТИВУ

ОГОЛОШЕНО КОНКУРС

З метою популяризації через газету «Атомник України» діяльності профспілкових організацій та їх лідерів, нових ініціатив і починань членів профспілки, спрямованих на захист соціально-економічних і трудових прав працівників, а також формування привабливого іміджу профспілки, сприяння мотивації профспілкового членства, відповідно до постанови Президії Центрального комітету Атомпрофспілки України від 22 березня 2018 року №П-5-7, вирішено провести з 1 січня по 31 грудня 2018 року конкурс на краще висвітлення у газеті «Атомник України» роботи профспілкових організацій.

Організаційне та інформаційне забезпечення проведення конкурсу покладено на редакцію газети «Атомник України».

Додаток 1
до Постанови
Президії ЦК профспілки
від 22.03.2018 р. №П-5-7

ПОЛОЖЕННЯ

про проведення конкурсу
на краще висвітлення у газеті «Атомник України»
роботи профспілкових організацій

Мета конкурсу.

Популяризація через газету «Атомник України» діяльності профспілкових організацій та їх лідерів, нових ініціатив і починань членів профспілки, спрямованих на захист соціально-економічних і трудових прав працівників, а також формування привабливого образу профспілки, сприяння мотивації профспілкового членства.

Учасники конкурсу.

У конкурсі беруть участь об'єднані, первинні, цехові профспілкові організації, профспілкові працівники й активісти, а також працівники корпоративних ЗМІ.

Учасниками конкурсу будуть вважатися профспілкова організація, профспілковий актив, журналісти корпоративних друкованих видань, телебачення і радіомовлення, які щоквартально протягом 2018 року надсилатимуть до редакції газети «Атомник України» свої кореспонденції (стаття, репортаж, інтерв'ю, сюжет на ТБ і радіо) про життя профспілкових організацій, їх організаційних структур або про окремих профспілкових працівників та активістів, та

самі профспілкові активісти, які розповідають про свою громадську роботу.

Конкурс має три номінації відповідно до тем, які можуть бути висвітлені у конкурсних матеріалах.

- кращий матеріал про досягнення і результати організаційних ланок профспілки, їх лідерів та профспілкових активістів у вирішенні актуальних проблем працівників, активізації профспілкового життя трудового колективу.

- кращий матеріал про трудову і профспілкову діяльність членів профспілки різних фахових і вікових категорій, а також про молодіжні і ветеранські організації профспілки, включаючи наставництво та виробничі династії.

- кращий матеріал з висвітлення питань дотримання трудового законодавства, охорони праці, накопичений досвід у цій сфері профспілкових організацій, їх фахівців та громадських активістів по соціальному захисту працівників, а також про активне дозвілля і здоровий спосіб життя членів профспілки і їхніх сімей.

Порядок підбиття підсумків конкурсу.

Підсумки конкурсу будуть підбиті у січні 2019 року конкурсною комісією ЦК профспілки за поданням редакції газети «Атомник України» та розглянуті на засіданні Президії ЦК профспілки.

Матеріали для розгляду конкурсною комісією надсилаються до редакції газети «Атомник України». При визначенні переможців братиметься до уваги періодичність подання газеті кореспонденцій, сюжетів ТБ і радіо, їх актуальність, літературний виклад і корисність для запозичення та широкого впровадження у практику роботи профспілкових організацій.

Визначення та нагородження переможців у конкурсі.

У першій номінації:

Перша премія у розмірі 5,5 тис. грн.
Друга премія у розмірі 4 тис. грн.
Третя премія у розмірі 3 тис. грн.

У другій номінації:

Перша премія у розмірі 5 тис. грн.
Друга премія у розмірі 4 тис. грн.
Третя премія у розмірі 3 тис. грн.

У третій номінації:

Перша премія у розмірі 4,5 тис. грн.
Друга премія у розмірі 3 тис. грн.
Третя премія у розмірі 2 тис. грн.

Інформація про результати конкурсу оприлюднюється у газеті «Атомник України» та розміщується на офіційному веб-сайті Атомпрофспілки.

Нагороди переможцям у конкурсі вручаються членами Президії ЦК профспілки або за дорученням Президії ЦК профспілки іншими посадовими особами в місячний термін від дня прийняття рішення Президією ЦК профспілки про підбиття підсумків конкурсу.

Конкурсна комісія ЦК профспілки з проведення конкурсу.

Склад конкурсної комісії ЦК профспілки з підбиття підсумків конкурсу визначається постановою Президії ЦК профспілки.

Кошти для преміювання переможців у конкурсі.

Кошти для проведення конкурсу виділяються з бюджету ЦК профспілки.

Профспілкові організації мають право преміювати журналістів і профспілкових активістів за активну участь у конкурсі впродовж конкурсного року та за його підсумками.

Додаток 2

до Постанови
Президії ЦК профспілки
від 22.03.2018 р. №П-5-7

СКЛАД

конкурсної комісії ЦК профспілки
на краще висвітлення у газеті «Атомник України»
роботи профспілкових організацій

Прудніков Павло Вікторович — заступник Голови Атомпрофспілки (голова комісії),
Гап'юк Людмила Яківна — заступник головного редактора газети «Атомник України» (секретар комісії).

Члени комісії:
Голота Сергій Миколайович — завідувач відділу організаційної роботи ЦК профспілки,
Ємельяненко Ірина Володимирівна — відповідальний за випуск газети «Енергія» ВП «Запорізька АЕС»,
Лисичук Тетяна Степанівна — начальник Інформаційного центру ВП «Хмельницька АЕС»,
Петриченко Микола Васильович — головний редактор газети «Атомник України»,
Малоок Олена Іванівна — редактор газети «Трудова слава» ДП «СхідГЗК»,
Буракова Іванна Георгіївна — відповідальний секретар газети «Енергія» ВП «Рівненська АЕС»,
Бондаренко Олена Олексіївна — відповідальний за випуск газети «Енергетик» ВП «Южно-Українська АЕС».

Чорнобильські пам'ятники схожі на воєнні. 26 квітня — День скорботи і пам'яті

